

„Битна и неоспорно тачна карактеристика нашега времена јесте потпуна духовна статичност и, због тога, предосећање нечега страшнога, што разара и уништава све. Људи који бескрајном чистотом своје душе умеју да слушају и разумеју најтананије откуцаје и најскривеније тајне духа века овога, забринуто се питају: какав је свршетак свих ових криза? Јер није главна само економска криза. И не постоји само она. Криза савести, религиозна и морална криза, које неоспорно постоје, показују да влада опште мртвило вере у Христа“.

Ово је цитат из уводника „Наша реч“ првог броја часописа „Светосавље“, листа студената Богословског факултета из 1932. године. Пажљивим читањем види се да изречене тврдње важе и за данашње време, за 2010. годину.

Карактероголија српског народа одређује и карактер његове Цркве. Српска православна црква је део српског народа са посебним местом у његовој историји.

Добри познаваоци етнопсихологије кажу да је српски народ на историјској низбрдици и за то наводе разна објашњења као што је, између осталог, морално посрнуће. И Црква дели ту особину.

Црква је институција од великог угледа у народу и зато ће доживљавати нападе оних којима та чињеница смета. Истовремено, они који се налазе на врху, као да су се одметнули од њене суштине и дају свој, често негативан, утисак у народу.

Афере и скандали који су потресали домаћу јавност уочи избора новог српског првојерарха ни издалека нису могли да најаве оно што је уследило на првој седници Синода којој је председавао нови патријарх. Одлука Синода о меканој „суспензији“ епископа рашко-призренског Артемија Радосављевића је, судећи по догађајима који су уследили, отворила Пандорину кутију у Цркви. И ти догађаји чине врх леденог брега, онај део који вири из воде.

Познаваоци прилика унутар српске Патријаршије знају да је исфорсирана јавна савест оличена у неколико „верских аналитичара“ звучних имена, које, узгред, финансирају једни епископи да нашкоде угледу других, и који су спремани да у потаји показују само лицемерје, однос моћи, утицаја, новца и положаја у врху Цркве.

Јавна је тајна да постоје олигархијске групе у појединим епархијама, које, уз прећутан благослов надлежног архијереја, згрћу огромна материјална богатства. Тако су, на пример, поједини архијерејски намесници у Београду јачи материјално од појединих владика у Хрватској или Босни и Херцеговини. Познате су приче о куповини парохијских места у београдским храмовима, о обавезним набавкама грађевинског материјала за нови храм код одређеног свештеника, ванбрачном (другобрачном) животу знатног броја свештеника, оптужбама због насртаја појединих свештеника на домаћице приликом доласка у станове ради обављања свештенорадњи, слању љубавних понуда преко СМС порука и тако даље, у недоглед. Поједине тврдње је тешко проверити али народна мудрост да „где има дима има и ватре“ упозорава и потврђује!

Који је архијереј покренуо канонски поступак за утврђивање таквих силних оптужби и позвао на одговорност? Питање добија на значају после одлуке Синода да рашчисти са малверзацијама на територији једне епархије. Да ли ће се све сломити на једном секретару и једном владици? Како ствари стоје, биће управо тако! Можда се архијереји боје библијских упозорења о бацању камена и да онај што суди заборавља да ће му бити суђено!

Српски архијереји би требало да се држе Правила светих отаца, црквеног Устава који је јасан и недвосмислен, традиције и норми. Чему, уосталом, те звучне титуле појединих архијереја, ти епископски савети, назив „Православна црква у Црној Гори“ и тако даље? Да ли је то њихов допринос у разградњи и рушењу Цркве?

Народ и даље гледа у Цркву као институцију са највећим степеном угледа, поверења и националног значаја. Питање је времена, међутим, када ће „куки и мотици“ са волтеријанским набојем да досади бестидно разметање појединих медиокритета и духовних патуљака у мантијама.

(Аутор је историчар, објавио је више радова из новије историје Српске православне цркве)